

Β' φάση

Β' φάση: Γνωρίζουμε την πόλη μας

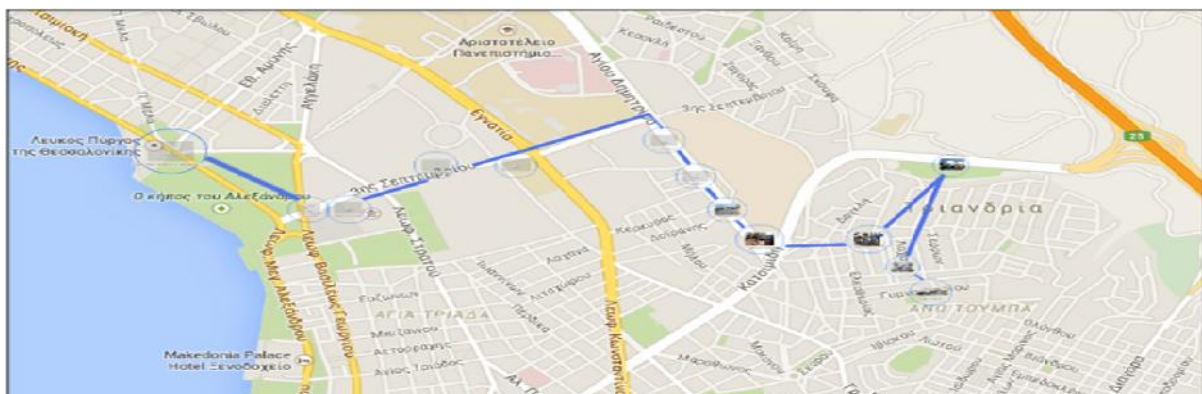

Στη φάση αυτή αξιοποιούμε τις γνώσεις, τις εμπειρίες και τα βιώματα των παιδιών σχετικά με τις συνθήκες ζωής που επικρατούν στη γειτονιά τους, ώστε **μέσα από την παρατήρηση πλέον** να εμπλουτίσουν και να διευρύνουν την εικόνα που δημιούργησαν στην πρώτη φάση: της γειτονιάς τους, ή ενός ευρύτερου της γειτονιάς τους περιβάλλοντος ή της πόλης τους. Παρατηρούν τους ελεύθερους χώρους ή τους διαμορφωμένους χώρους πρασίνου, τα ιστορικά ίχνη του παρελθόντος που υπάρχουν δίπλα μας, μαθαίνοντας γι' αυτά αλλά και προσδιορίζοντας τη σημερινή τους κατάσταση. Αναγνωρίζουν τα θετικά και αρνητικά της πόλης τους, τις όμορφες γωνιές αλλά και τα προβλήματά της, την παράνομη στάθμευση, την αισθητική υποβάθμιση, τα συσσίτια και τα κλειστά μαγαζιά. Όλα όσα παρατηρούν, τα καταγράφουν αποτυπώνοντάς τα σε έναν χάρτη της γειτονιάς/πόλης, στον οποίο διακρίνονται με μια μορφή περιβαλλοντικού μονοπατιού τα μέρη που συνθέτουν την πραγματικότητά και τις αλληλεξαρτήσεις τους. Οι άξονες της παρατήρησής τους συγκροτούνται από τα μέρη που συνθέτουν την έννοια του περιβάλλοντος: φύση, οικονομία, κοινωνία, πολιτική. Επίσης συγκρίνουν προαιρετικά με το παρελθόν, αναγνωρίζοντας τις αλλαγές που συνέβησαν.

Σ' αυτή τη φάση προτείνονται 4 δραστηριότητες. Ζητάμε από τις ομάδες του δικτύου να υλοποιήσουν και να αναρτήσουν στο ψηφιακό μας δίκτυο την προτεινόμενη ως **κοινή δραστηριότητα** που στη **Β' φάση** είναι η **Δραστηριότητα 1: Δημιουργούμε το περιβαλλοντικό μονοπάτι της πόλης μας**. Στο πλαίσιο της δημιουργίας του μονοπατιού, είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν και άλλες δραστηριότητες συλλογής και καταγραφής δεδομένων που συνδέονται με τις θεματικές ενότητες: ιστορία, ατμοσφαιρική ρύπανση, ενέργεια, νερό, ελεύθεροι χώροι, απορρίμματα στην πόλη κ.ά., όπως και το πιο λεπτομερές ερωτηματολόγιο της δραστηριότητας «Μαθαίνουμε τη γνώμη των άλλων». Οι υπόλοιπες δραστηριότητες θα βοηθήσουν στη διερεύνηση και εμβάθυνση ειδικότερων θεμάτων της πόλης.

Στο τέλος κάθε δραστηριότητας αφιερώστε, λίγο χρόνο για να συζητήσετε με τα παιδιά τι αποκόμισαν και πώς συνεργάστηκαν. Θα μας ενδιέφεραν τα σχόλιά σας και η ανάρτησή και άλλων δραστηριοτήτων που υλοποιήσατε.

Προτεινόμενος χρόνος: Οκτώβριος, Νοέμβριος

Το μονοπάτι του 1ου Γυμνασίου Τριανδρίας

Δραστηριότητα 1. Δημιουργούμε το περιβαλλοντικό μονοπάτι της πόλης μας

Κοινή δραστηριότητα

Στόχος

Η παρατήρηση και η αποτύπωση της πραγματικότητας της πόλης με τη μορφή ενός περιβαλλοντικού μονοπατιού, που σχεδιάζουν και δημιουργούν οι μαθητές.

Διαδικασία

1^ο βήμα: Σχεδιάζουμε το περιβαλλοντικό μονοπάτι μας

- Οι μαθητές **σχεδιάζουν** μετά από συζήτηση ένα αντιπροσωπευτικό κατά τη γνώμη τους μονοπάτι για τη γειτονιά τους.

Κριτήρια για τον σχεδιασμό του Μονοπατιού

Στην διαδρομή που προτείνετε:

- Εμφανίζονται χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος;
- Περιλαμβάνονται ίχνη του παρελθόντος;
- Αποτυπώνονται κάποιες από οικονομικές λειτουργίες της πόλης;
- Παρουσιάζονται σημαντικά θετικά ή αρνητικά της καθημερινότητάς της;
- Εντοπίζονται στοιχεία του πολιτισμού της;

- Το μονοπάτι που θα σχεδιάσουν μπορεί να περιορίζεται μόνο στη γειτονιά ή αν το αποφασίσουν να επεκτείνεται και έξω από αυτήν. Κατά τον σχεδιασμό τους προτείνουμε να ακολουθήσουν τα παρακάτω κριτήρια:
- Δεν απαιτεί έξοδο στο πεδίο

2^ο βήμα: Διαβάζουμε ... την πόλη μας

Η πόλη είναι ένα ανοιχτό βιβλίο που περιμένει να το διαβάσουμε! Οι μαθητές παρατηρούν, «διαβάζοντας» ... το βιβλίο της πόλης τους.

Έχοντας ως επίκεντρο το μονοπάτι τους καλούμε :

- Να καταγράψουν και να τοποθετήσουν στο μονοπάτι τους ό,τι θετικό ή αρνητικό συναντούν στη γειτονιά τους.
- Να παρατηρήσουν πώς είναι φτιαγμένη η πόλη (δομή) και ποιες ανάγκες των κατοίκων της εξυπηρετεί (λειτουργία).

- Να εκτιμήσουν την κατάσταση όσων παρατηρούν και να κρίνουν, αν εξυπηρετούν τη λειτουργία για την οποία κατασκευάστηκαν
- Να εξοικειωθούν με τους θεσμούς που έχουν την ευθύνη της αντίστοιχης λειτουργίας και δομής της πόλης
- Το αντίστοιχο φύλλο εργασίας που προτείνουμε να χρησιμοποιηθεί προσανατολίζει στην παρατήρηση των δομών της πόλης οι οποίες σχετίζονται με συγκεκριμένες λειτουργίες, την κατάστασή τους, τους θεσμούς που έχουν την ευθύνη. Επιπλέον, θέτει τους μαθητές για πρώτη φορά αντιμέτωπους με την άποψη των «άλλων», των συμπολιτών τους, για όσα παρατηρούν.
- Οι μαθητές θα μπορούσαν να χωριστούν σε ομάδες παρατήρησης με θέματα όπως: τα πάρκα, τα πεζοδρόμια, τα παλιά κτήρια, η καθαριότητα της πόλης κλπ. Δεν είναι ανάγκη να εστιάσουμε σε όλα. Μπορείτε να επιλέξετε θεματικές ενότητες με τους μαθητές σας.
- Εφόσον η ομάδα σας επιθυμεί να εμβαθύνει σε κάποια ζητήματα μπορείτε να συνεχίσετε με επόμενα προτεινόμενα φύλλα εργασίας.
- Η δραστηριότητα προϋποθέτει μία ή περισσότερες εξόδους στο πεδίο, στο μονοπάτι που σχεδιάστηκε από τα παιδιά.

Υλικά: Χαρτόνια, μαρκαδόροι, φύλο εργασίας «Διαβάζοντας την πόλη μας», δημοσιογραφικό μαγνητόφωνο, φωτογραφική μηχανή, βιντεοκάμερα, χάρτες.

3^ο βήμα: Δημιουργούμε το περιβαλλοντικό μονοπάτι μας

- Ζητούμε από τους μαθητές να συζητήσουν, να συνθέσουν μια συνολική εικόνα για το μονοπάτι που σχεδίασαν με τη συμμετοχή όλων των παιδιών της ομάδας και τέλος να αποτυπώσουν την πραγματικότητα που παρατήρησαν.
- Δεν απαιτεί έξοδο στο πεδίο.

Υλικά: Χαρτόνια, μαρκαδόροι, μολύβια, υπολογιστής.

Παραγόμενα:

Χαρτόνι εργασίας, κείμενα, φωτογραφίες, βίντεο ή ψηφιακό μονοπάτι. Για τη δημιουργία του ψηφιακού μονοπατιού μπορούν να αξιοποιηθούν:

A. Η εφαρμογή [Thinglink](http://www.thinglink.com) προσθέτοντας κείμενα, φωτογραφίες ή και βίντεο.

μ

Thinglink:: <http://youtu.be/STDjifkmTVU>

B. Οι χάρτες της Google που μας προσφέρουν ακόμη μια δυνατότητα να δημιουργήσουμε μονοπάτια χρησιμοποιώντας γραμμές, σχήματα, εικόνες, κείμενο και βίντεο.

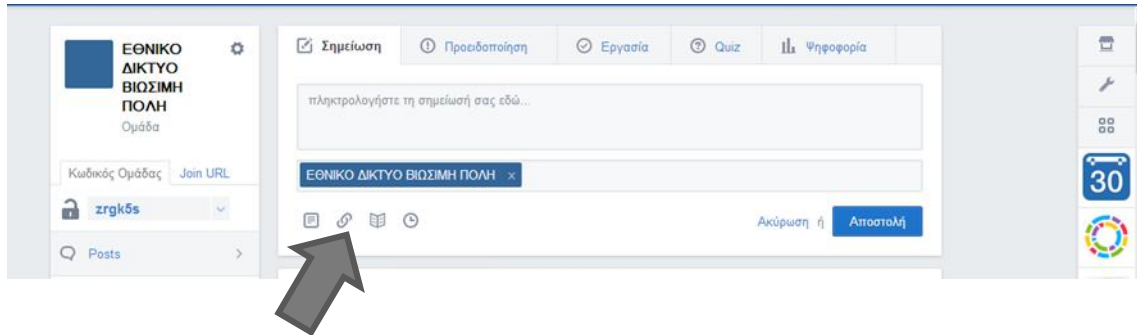
μ

της Google : <http://youtu.be/TftFnot5uXw>

Γ. Η εφαρμογή [Meograph](http://www.meograph.com) που είναι ένας ακόμη τρόπος για να δημιουργήσετε πολυμεσικές

ιστορίες. Χωρίς ιδιαίτερες δεξιότητες, μπορείτε να διαμορφώσετε γρήγορα μια ευφάνταστη παρουσίαση για την καθημερινότητά σας στην πόλη σας, συνδυάζοντας βίντεο, ήχο, εικόνες, κείμενο, συνδέσμους, χάρτες ή και χρονογραμμές. Στη συνέχεια, αξιοποιούμε τον κώδικα ενσωμάτωσης και αφού τον αντιγράψουμε τον επικολλούμε στο Edmodo με την επιλογή “Σύνδεσμος”.

Meograph: <http://youtu.be/2n9HZKu5X7s>

Δραστηριότητα 2. Το παρελθόν μας καλεί!

Στόχος

Χαρτογραφική καταγραφή ιστορικών στοιχείων του παρελθόντος στο πλαίσιο της διαδρομής που σχεδιάσαμε

Διαδικασία

Με τη δραστηριότητα αυτή ανοίγουμε έναν διάλογο ανάμεσα στο σήμερα και το χθες της πόλης μας. Δεχόμαστε πως η πόλη είναι ένα προϊόν της ανθρώπινης δράσης που φανερώνεται μέσα από τα κτίρια και τα μνημεία που υπάρχουν γύρω μας, από γεγονότα που συνέβησαν ή από ανθρώπους που έζησαν στην περιοχή μας κλπ. που ξεκινώντας από μακριά και καταλήγωντας σε ένα απροσδιόριστο μέλλον. Εστιάζουμε λοιπόν στο παρελθόν της με επίκεντρο το μονοπάτι που επιλέξαμε και χαρτογραφούμε τα ιστορικά στοιχεία που συνδέονται με αυτό το τμήμα της πόλης μας αλλά και γενικότερα με την πόλη. Μπορούμε να αξιοποιήσουμε τα μουσεία της πόλης μας, να κάνουμε μια έρευνα στις βιβλιοθήκες της, να αναζητήσουμε εικόνες και κείμενα στο διαδίκτυο, να ρωτήσουμε τους ανθρώπους που κατοικούν στην πόλη.

Παραγόμενα

Στο τέλος συνθέτουμε μια εικόνα με κείμενα, φωτογραφίες, βίντεο που να αποδίδουν με ιστορική ακρίβεια αλλά και ζωντανό συναίσθημα ένα μέρος της ή μέρη της ιστορικής πορείας της πόλης μας. Η εικόνα μας μπορεί να είναι χειροποίητη ή να δημιουργηθεί με τη βοήθεια της εφαρμογής [Timerime](#) (δημιουργία ιστοριογραμμής) ή της εφαρμογής [Thinglink](#).

μ

Timerime: http://youtu.be/4DF_Uf1Go6Q

μ

Thinglink: <http://youtu.be/STDjfkMTVU>

Δραστηριότητα 3: Η πόλη μας στη λογοτεχνία!

Στην παγκόσμια λογοτεχνική παραγωγή σπουδαία έργα αποτυπώνουν πόλεις, οι οποίες επαναδημιουργούνται με τη γραφή, αναλαμβάνουν διακριτές λειτουργίες και επωμίζονται αισθητικούς και ιδεολογικούς ρόλους. Για παράδειγμα, στη μελέτη «Η Θεσσαλονίκη στο έργο των θεσσαλονικέων πεζογράφων» (του Τριαντάφυλλου Κωτόπουλου, Εκδόσεις Επίκεντρο, 2014) αποδεικνύεται ότι οι Θεσσαλονικείς πεζογράφοι, καθένας ανάλογα με τα βιώματα, τους προβληματισμούς και τις επιδιώξεις του, "συνομίλησαν" με την πόλη τους. Στη μεταγραφή αυτή σε έντεχνο λόγο η Θεσσαλονίκη μεταμορφώθηκε και συχνά μυθοποιήθηκε, πάντως σε κάθε περίπτωση αναδείχτηκε σε μία από τις σημαντικότερες πόλεις της λογοτεχνίας. Η Θεσσαλονίκη του Πεντζίκη, του Ιωάννου, του Μπακόλα, του Βασιλικού και του Αλαβέρα μπορεί να σταθεί επάξια δίπλα στο Παρίσι του Balzac, του Hugo, του Baudelaire και του James, το Λονδίνο του Dickens, του Edgar Allan Poe και της Virginia Woolf, το Δουβλίνο του Joyce, τη Νέα Υόρκη του John Dos Passos, τις αμερικάνικες πόλεις του Kerouac, την Αλεξάνδρεια του Καβάφη κ.ά. Πηγή [Biblionet](#)

Στόχος

Να εμπλουτίσουν οι μαθητές την εικόνα της πόλης τους με βάση λογοτεχνικά κείμενα που την αναφέρονται σ' αυτήν.

Διαδικασία

Προτείνεται η χρήση της ιστοσελίδας του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, [Ψηφίδες](#) και συγκεκριμένα της ενότητας [Λογοτεχνία και πόλεις](#). Κατευθύνουμε τους μαθητές να αναζητήσουν αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων και πολυμεσικό υλικό, για την ιστορία, τα πρόσωπα και τα θέματα της λογοτεχνίας της πόλης τους. Για την αναζήτηση αυτή μπορούν να αξιοποιηθούν επίσης βιβλία που αναφέρονται στην πόλη σας από την πλευρά της λογοτεχνίας. Αναζήτηση για τέτοια βιβλία μπορεί να γίνει κάνοντας αναζήτηση της σελίδας [Biblionet](#) του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου.

Ως επέκταση προτείνεται η χρήση του συνδέσμου με ποιήματα του Νίκου Καββαδία. <https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?mid=zT05uF2XS10w.kZmXrDCHkCB8>

Παραγόμενα

Προτείνεται η δημιουργία του Λογοτεχνικό Χάρτη της Πόλης σας με χρήση της δυνατότητας [Λογοτεχνικές Πόλεις Χρηστών](#) που παρέχεται από την ιστοσελίδα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Στο χάρτη μπορούν οι μαθητές να εντάξουν αποσπάσματα που εντόπισαν σε λογοτεχνικά έργα, φωτογραφίες, τραγούδια και βίντεο!

Ο Λογοτεχνικός Χάρτης που θα φτιάξουν οι μαθητές μπορεί να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου και να κοινοποιηθεί στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης kpe@kpe-thess.gr.

Εναλλακτική δραστηριότητα: Οι δρόμοι της πόλης μου στη λογοτεχνία!

Με παρόμοιο τρόπο μπορούν να χαρτογραφηθούν οι καθημερινές διαδρομές των μαθητών στην πόλη, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στα ονόματα των δρόμων. Η αναζήτηση στην περίπτωση αυτή εστιάζει στις λογοτεχνικές αναφορές στους δρόμους αυτούς αλλά και μουσικό ή φωτογραφικό υλικό.

Προτείνεται η ένταξη των πληροφοριών σε ηλεκτρονικό χάρτη της ψηφιακής εφαρμογής google map ή η αξιοποίηση της σελίδας [Λογοτεχνία και πόλεις](#).

μ

Google maps: <http://youtu.be/tFnot5uXw>

Δραστηριότητα 4. Αναζητούμε στοιχεία στον... αέρα!

Στόχος:

Διερεύνηση της ποιότητας του αέρα.

Διαδικασία

Στην προτεινόμενη δραστηριότητα καθοδηγούμε τα παιδιά σε μια αναζήτηση και κριτική αξιοποίηση πληροφοριών, ώστε να συνθέσουν μια απάντηση ως προς την ποιότητα του αέρα που αναπνέουν καθημερινά στην πόλη τους, έχοντας ως δεδομένο πως ο καθαρός αέρας αποτελεί βασικό συστατικό της ποιότητας ζωής σ' αυτήν.

Για να απαντηθούν τα ερωτήματα που τίθενται, οι μαθητές θα περιηγηθούν σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες, οι οποίες θα αποτελέσουν τις πηγές τους. Η μεθοδολογία που προτείνουμε είναι μία προσέγγιση οργάνωσης μαθημάτων που ονομάζεται Ιστοεξερεύνηση (WebQuest).

Μια ιστοεξερεύνηση αποτελεί μία δραστηριότητα κατευθυνόμενης διερεύνησης κατά την οποία οι μαθητές αναλαμβάνουν να λύσουν ένα πρόβλημα, αξιοποιώντας το διαδίκτυο ως βασική πηγή πληροφορίας. Σε μια δραστηριότητα αυτής της μορφής, η πληροφορία αποτελεί το πρωτογενές υλικό προς επεξεργασία και οικοδόμηση νέας γνώσης. Οι ιστοεξερευνήσεις σχεδιάζονται ώστε να οριοθετούν τη δραστηριότητα των μαθητών, να εστιάζουν στη χρήση της πληροφορίας παρά στην απλή αναζήτησή της και να υποστηρίζουν τους μαθητές στην καλλιέργεια της αναλυτικής και συνθετικής σκέψης και της κριτικής τους ικανότητας.

Με το ίδιο τρόπο που προτείνουμε στη δραστηριότητα αυτή, οι ομάδες έχουν τη δυνατότητα να ερευνήσουν την ποιότητα του νερού, τη χρήση της ενέργειας, τη μετακίνηση στη πόλη, την ύπαρξη ελεύθερων χώρων πρασίνου κ.ά.

ΠΗΓΕΣ:

1. Συνέντευξη δημάρχου σε μαθητές – 2003: <http://4dim-elfth.thess.sch.gr/sinentefksi.htm>
2. Κλίμακα ποιότητας αέρα: <http://www.airthess.gr/Limits>
3. Άρθρο εφημερίδας, 2003: <http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=150958>

Ως υπόδειγμα σας προτείνουμε την ιστοεξερεύνηση για την ποιότητα του αέρα σε μια περιοχή της Θεσσαλονίκης. Καθοδηγούμε τα παιδιά σε μια αναζήτηση και κριτική αξιοποίηση πληροφοριών, που θα μπορούν να συνθέσουν μια απάντηση ως προς τα αίτια της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και τις επιδράσεις της στους κατοίκους μιας πόλης και όχι μόνο, αφού η αέρια ρύπανση δεν περιορίζεται σε μια συγκεκριμένη γεωγραφικά περιοχή, αλλά απλώνεται ανάλογα με τις κινήσεις του αέρα σε ευρύτερες περιοχές. Η ιστοεξερεύνηση οδηγεί επίσης στην αναζήτηση των υπευθύνων

νων αυτής της κατάστασης και των ενεργειών που θα πρέπει να αναληφθούν για την αντιμετώπισή της.

Παραγόμενα: Ηλεκτρονική παρουσίαση, ανάρτηση σε ιστοσελίδα, αφίσα, κειμένου

Δραστηριότητα 5: Μαθαίνουμε τη γνώμη των άλλων

Στόχος

Διερευνούμε την άποψη των συμπολιτών μας για θέματα που θα επιλέξουμε

Διαδικασία:

Έχοντας ως δεδομένο πως στόχος μας είναι να μάθουμε ποιες είναι οι απόψεις των άλλων κατοίκων της πόλης μας γι' αυτήν, προχωρούμε στη διεξαγωγή μιας έρευνας, ώστε να συζητήσουμε στη συνέχεια για τον τρόπο με τον οποίο η πόλη προσλαμβάνεται ως καθημερινό φαινόμενο απ' όσους την κατοικούν. Με τον τρόπο αυτό εντάσσουμε πλέον στην εικόνα που οι μαθητές δημιούργησαν και την εικόνα που οι άλλοι κάτοικοι της πόλης συνθέτουν με τις απαντήσεις τους.

Την δραστηριότητα αυτή μπορούν να την υλοποιήσουν προαιρετικά όλες οι ομάδες ανεξαρτήτως θέματος. Μπορεί να είναι τόσο απλή όσο το ρωτάω και καταγράφω τη γνώμη ανθρώπων που συναντάω σχετικά με το θέμα που εξετάζω κάθε φορά (π.χ. για την διατήρηση ή όχι ενός ιστορικού κτιρίου ή τη γνώμη τους για τις συνθήκες που επικρατούν στο πάρκο της γειτονιάς κλπ.) ή πιο σύνθετη, όπως η δημιουργία ενός ερωτηματολογίου το οποίο μπορώ να διακινήσω με πολλούς διαφορετικούς τρόπους.

Ασκούμε επίσης τα παιδιά στη διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης μιας έρευνας, ώστε να γίνουν ικανά όχι μόνο να θέτουν ερωτήματα και να ερμηνεύουν τις απαντήσεις τους αλλά πολύ περισσότερο να αντιληφθούν τη σημασία της κατανόησης των απόψεων των άλλων και την κριτική ματιά σε θέματα αντικειμενικότητας και εγκυρότητας παρόμοιων ερευνών.

Τα στάδια της δραστηριότητας είναι:

- α. Συζήτηση και θεμελίωση της ανάγκης να γίνει η έρευνα.
- β. Σχεδιασμός, διατύπωση ερωτημάτων, πιλοτική εφαρμογή, επαναδιατύπωση εφ' όσον χρειαστεί.
- γ. Διεξαγωγή της έρευνας, πιθανόν και κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της βασικής δραστηριότητας, στη δημιουργία δηλαδή του Περιβαλλοντικού μονοπατιού.
- δ. Καταγραφή, επεξεργασία των αποτελεσμάτων.
- ε. Συζήτηση, ερμηνεία αποτελεσμάτων, εξαγωγή συμπερασμάτων.
- στ. Δημιουργία παρουσίασης.

Πολύ σημαντική για την επιτυχή υλοποίηση της δραστηριότητας είναι η διαμόρφωση ενός πλαισίου κανόνων, με το οποίο θα διεξαχθεί η έρευνα στο πεδίο. Οι μαθητές είναι ανάγκη να κατανοήσουν τη σημασία του τρόπου με τον οποίο ζητούμε τη γνώμη των άλλων και να προετοιμαστούν για τις πιθανές συμπεριφορές με τις οποίες θα έρθουν σε επαφή.

Παραγόμενα: Ηλεκτρονική παρουσίαση, αφίσα, κείμενο/άρθρο.

Καλή επιτυχία!